

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ
ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А

☎ +359 (0) 2 915 98 20, 📠 +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

Информация за работата на среща на Панела по общи стандарти за оценка на ефикасност, към Европейска и Средиземноморска организация по растителна защита (EPPO), Париж, Франция, 25-26 февруари 2014 год.

Резюме:

На 25 - 26 февруари, 2014 год. в гр. Париж, Франция, в централния офис на Европейската и средиземноморска организация по растителна защита (EPPO) се състоя среща на Панела по общи стандарти за оценка на ефикасност. Европейската и средиземноморска организация по растителна защита е междуправителствена организация, в която България е член от 1959 год., е отговорна за кооперирането в областта на растителната защита в Европа и Средиземноморския регион. EPPO се състои от няколко панела и експертни работни групи, работещи по различни тематика, като: фитосанитарни мерки, диагностика и ентомология, общи стандарти, хербициди, фунгициди и инсектициди, карантина на вредителите, резистентност към пестициди, агенти за биологичен контрол и др. Панелите провеждат ежегодни срещи на своите членове, на които се обсъждат и коригират работни документи на организацията (т.н. стандарти). С оглед осигуряването на международно приемане, проектът – стандартите преминават през редица одобрителни процедури, при които всички страни – членки на организацията имат възможността да изразят своето становище относно работните документи. Крайното решение и официално одобрение на стандартите са извършва от Съвета на EPPO (EPPO Council)

Стандартите на EPPO са разработени в две главни насоки на действие: продукти за растителна защита и фитосанитарни дейности. Понастоящем са изготвени повече от 280 стандарта от отделните панели (Панели по Оценка на ефикасност на фунгициди и инсектициди, на хербициди и растежни регулатори, Общи стандарти, Контрол на гризачи и панелът Ad hoc, за оценка на риска от резистентност). До 2008 год. стандартите са били публикувани във вид на брошури, но понастоящем са налични в електронен формат. През 2009 год. секретариатът на EPPO е пуснал в действие уеб-базирана база данни, която съдържа осъвременени и консолидирани колекции на стандартите на EPPO, относно оценката на ефикасност на продукти за растителна защита (ПРЗ).

*По време на срещата на Панела по общи стандарти бяха разгледани и коригирани работни документи, свързани основно с проблемите на фитотоксичност на адювантите в различни формулации и ползата от добавянето на адюванти към продуктите за растителна защита; ефикасност и генериране на данни при внасянето на промени в химическия състав на ПРЗ; оценката на фитотоксичността при извършване на оценка на ефикасност на продукти за растителна защита; принципите за определяне дали ефикасността на даден ПРЗ е приемлива за целите на регистрацията – кои фактори трябва да бъдат взети под внимание при извършването на оценката за регистриране на ПРЗ; остатъци от пестициди, които са приложени при културите, в прибраната реколта или преработените продукти и влияние върху тяхното качество; принципите за определяне на изискванията за оценка на ефикасността при минимална употреба на ПРЗ, прилагани при регистрационния процес; принципите на екстраполация, касаещи ефективността и безопасността на културите, при третиране с ПРЗ, предназначени за минимална употреба; изискванията при изпитване на прибраната реколта от растенията или растителни продукти, за наличие на замърсяване с остатъци от пестициди; насоки за регулаторните органи и кандидатите за одобряване на ПРЗ, при определяне на съпоставимостта на климатичните условия между географските области, в които се извършват изпитвания за оценка на ефикасността на продуктите за растителна защита; изясняване на ефикасността на изискванията към данните за разрешаване на инсектициди срещу въшки, трипси и белокрылки при декоративни растения в оранжерии; изясняване на ефикасността на изискванията към данните за разрешаване на фунгициди за контрол на жълта ръжда (*Puccinia striiformis f. sp. tritici* (PUCCSI) при пшеница (*Triticum aestivum* (TRZAX) в Европейската Централна зона за разрешаване на ПРЗ; изясняване на ефикасността на изискванията към данните за разрешаване на фунгициди за контрол на гъбни заболявания при семкови овощни в четири ЕРРО зони; оценка на ефикасност на молюскоцити; почистване на оборудването за третиране с ПРЗ – аспекти на ефикасност и изискванията при изготвяне на тестови протоколи; кодовата система на ЕРРО, обхващаща организми, свързани със земеделието и защитата на растенията.*

На срещата, състояла се на 25 и 26 февруари, 2014 год. присъстваха представители на следните държави – членки на ЕРРО: Италия, Германия, Холандия, Дания, Франция, Швейцария (Syngenta), Испания, Белгия, Австрия и България. Срещата бе открита от ген. директор на ЕРРО, г-н Мартин Уорд. Като представители на научния секретариат на ЕРРО присъстваха: г-жа Власта Злоф и г-н Валерио Лучези.

Срещата протече съгласно дневния ред, като бяха направени доклади и обсъждания по следните теми:

1. Обсъждане на предходни мероприятия

1. Разглеждане на Доклада от предходната среща на Панела, проведена в Базел, Швейцария, 2013-03-11/12.
2. Обсъждане на 43^{-та} Работна среща по продукти за растителна защита (ПРЗ), състояла се в Задар, Хърватия, 2013-05-22/24.
3. Обсъждане на проведения Семинар на тема „Опитът в прилагането на зонални оценки на ПРЗ, състоял се в София, 2013-10-22/24. Семинарът беше оценен като добре проведен и беше изказана благодарност на организаторите.

2. Общи стандарти за оценка на ефикасност, подложени на проучване

Бяха разгледани следните теми и коригирани работни документи (стандарти за оценка на ефикасност) на ЕРРО:

1. *Оценка на влиянието на резервоарни смеси върху ефикасността на ПРЗ.* Този стандарт предоставя общо ръководство върху методите, които могат да бъдат използвани за оценка на ефективността и други пестицидни свойства на ПРЗ, както и фитотоксичността на адюванти в различните формулации. Адювантите са продукти, предназначени за смесване с активните субстанции, с оглед усилване на тяхната ефективност или други пестицидни свойства. Оценката на ефикасността установява ползата от добавянето на адюванти към продуктите за растителна защита, в сравнение със самостоятелното използване на субстанциите. По аналогичен начин могат да бъдат извършени оценките на други комплексни смеси с различни формулации и/или адюванти.
2. *Обсъждане на ефикасността и генериране на данни при внасянето на промени в химическия състав на ПРЗ.* Бяха разгледани примери за промяна на химическия състав (активни вещества и добавки) и тяхното отражение върху ефективността на ПРЗ.
3. *Ревизия на Стандарт РР 1/135: Оценка на фитотоксичност при оценката на ефикасността на продукти за растителна защита.* Под фитотоксичност се разбира способността на дадено химично съединение (което може да бъде ПРЗ) да причини временно или дълготрайно увреждане на растенията. Стандартът предоставя детайлни насоки за оценка на фитотоксичността на ПРЗ към култури или растителни продукти, включващи посадъчен материал и предназначени за употреба в съответствие със стандартите на ЕРРО РР 1 (Оценка на ефикасността на ПРЗ, специално хербициди и растежни регулатори). Оценката на фитотоксичността на ПРЗ към растения или растителни продукти е есенциален елемент при оценката на неговата ефикасност.
4. *Ревизия на Стандарт РР 1/214 Приемлива ефикасност.* Този стандарт описва принципите за определяне на това, дали ефикасността на даден ПРЗ е приемлива за целите на регистрацията. Целта на този документ е да изясни кои фактори трябва да бъдат взети под внимание при извършването на оценката за регистриране на ПРЗ, за да се прецени дали ефикасността, която е била оценена по отношение на предвидената употреба е приемлива за целите на регистрацията. При финалното решение за регистрацията ще се вземат под внимание други критерии (като ефект върху околната среда, общественото здраве и пр.), но тези решения ще бъдат в светлината на настоящия документ.

5. Общи стандарти, в които е необходимо да бъдат направени промени в препоръките към отменената Директива 91/414/ЕЕС:

- *Стандарт РР 1/243 Ефект на ПРЗ върху трансформационните процеси.* ПРЗ, които са приложени при културите, могат да са налични като остатъци в прибраната реколта или преработените продукти и да засегнат тяхното качество. Този стандарт предоставя общи насоки за необходимостта от данни за възможния ефект от ПРЗ върху процесите на трансформация в прибраните култури (реколта).
- *Стандарт РР 1/224 Принципи за оценка на ефикасност при минимална употреба.* Минималната употреба е такава употреба на ПРЗ, при която третираните култури са със слабо икономическо значение на национално ниво, или вредителите, срещу които са насочени, не са от значение за главните култури (такива, с голямо икономическо значение). Този стандарт описва принципите за определяне на изискванията за оценка на ефикасността при минимална употреба на ПРЗ, прилагани при регистрационния процес.
- *Стандарт РР 1/257 Ефикасност и безопасност за културите при екстраполация за минимална употреба.* Този стандарт описва принципите на екстраполация (пренос на данни към други култури), касаещи ефективността и безопасността на културите, при третиране с ПРЗ, предназначени за минимална употреба. Той предоставя ръководство за регулаторните органи и заявителите в контекста на регистрацията на ПРЗ за минимална употреба. Също предоставя подробен списък на приемливите екстраполации, което улеснява разрешаването на продукти при отсъствие на специфични или редуцирани данни.
- *Стандарт РР 1/242: Тест за замърсяване.* Този стандарт представлява общо ръководство относно изискванията при изпитване на прибраната реколта от растенията или растителни продукти, за наличие на замърсяване с остатъци от ПРЗ. Стандартът разяснява при какви обстоятелства е необходим тестът за замърсяване, колко обширен трябва да бъде, от къде да се взимат пробите за изпитване, как да бъдат събирани и съхранявани пробите, как да пазим пробите, тествани от оценителите.
- *РР 1/241 Ръководство за сравнение на климата.* Този стандарт дава насоки на регулаторните органи и кандидатите за одобряване на ПРЗ, при определяне на съпоставимостта на климатичните условия между географските области, в които се извършват изпитвания за оценка на ефикасността на продуктите за растителна защита. Той описва четири климатични зони в региона на ЕРРО, във всяка от които климатичните условия са съпоставими (Средиземноморска, Морска, Североизточна и Югоизточна зона). Стандартът се занимава с въпроса за изменението на климата и представя договорените определени зони в региона на ЕРРО относно това, какви условия се считат за климатично сравними, като за всяка страна са описани ресурсите. Кандидатите могат да използват този стандарт, като се позовават на тези определени зони, вместо да се представят метеорологични данни. Дори когато климатичните условия не са съпоставими, използването на наличните данни може да бъде приемливо.

3. Зонални въпроси

Бяха разисквани следните проблеми:

1. Изясняване на ефикасността на изискванията към данните за разрешаване на инсектициди срещу въшки, трипси и белокрылки при декоративни растения в оранжерии в рамките на ЕО. Регламент ЕС 1107/2009 определя, че разрешаването на ПРЗ трябва да се провежда на базата на отделни зони. Целта на този документ е да подпомогне заявителите и оценителите на ПРЗ да интерпретират Стандарта на ЕРРО РР 1/278: Принципи на зоналното производство на данни и оценка.

2. Изясняване на ефикасността на изискванията към данните за разрешаване на фунгициди за контрол на жълта ръжда (*Puccinia striiformis* f. sp. *tritici* (PUCCSI) при пшеница (*Triticum aestivum* (TRZAX) в Европейската Централна зона за разрешаване на ПРЗ. Целта на този документ е да подпомогне заявителите и оценителите на ПРЗ да интерпретират Стандарта на ЕРРО РР 1/278: Принципи на зоналното производство на данни и оценка. Фокусът на документа е върху броя и мястото на провеждане на опитите за оценка на ефективност, фитотоксичност и резистентност.

3. Изясняване на ефикасността на изискванията към данните за разрешаване на фунгициди за контрол на гъбни заболявания при семкови овощни (Apple MABSD and Pear PYUCO) в четири ЕРРО зони. Фокусът на тази статия е върху броя и мястото на провеждане на опитите за оценка на ефективност, фитотоксичност и резистентност. Всички опити за ефикасност трябва да бъдат проведени в съгласие с Добрите Експериментални Практики (GEP) и прилагането на всички уместни общи стандарти на ЕРРО.

4. Минимална употреба – таблици за екстраполация. Беше изнесена презентация от г-н Валерио Лучези относно екстраполационните таблици на ЕРРО, касаещи минималната употреба на ПРЗ.

5. Бъдеща програма

Разгледани бяха следните теми, като обект на предстояща работа на Панела:

- Оценка на ефикасност на молюскоцити:
 - Охлювите на полето и градинските култури (ревизия на Стандарт РР 1/95). Този стандарт описва опитите за оценка на ефикасност на молюскоцити срещу охлюви, при полски и градински култури.
 - Проектиране и използване на молюскоцити при полски опити в малки клетки. Този стандарт описва провеждането на полу-полски опити в малки клетки, с оглед предоставянето на допълнителни данни за молюскоцити. Такива проучвания са особено полезни за поддържане на промени във формулациите, за оценка на ефикасността при минимални култури.
- Прилагане на две ръководства за формиране на база за изготвяне на ЕРРО Стандарти:
 - Почистване на оборудването за третиране с ПРЗ – аспекти на ефикасност. Съществува риск от наличие на остатъци от ПРЗ в оборудването, което се използва за третиране на културите. Когато същата техника се използва за прилагане на друг продукт, обикновено при други култури, тези остатъци могат да бъдат разтворени или

ресуспендирани, което може да окаже влияние върху растенията или терена при последващо третиране. Ако тази култура, или някоя култура, отгледана върху замърсена площ е чувствителна към наличните количества от тази активна субстанция, е възможно да се стигне до увреждане на културата. Изискванията относно ефикасността са посочени в „Общи принципи на Директива 97/57/ЕС), според които, почистването на техниката за третиране трябва да бъде практично и ефективно, така че да се осигури премахването на остатъчни количества от пестициди, които могат да причинят увреждания.

- Почистване на оборудването за третиране с ПРЗ – тестови протоколи. Документът разглежда в детайли провеждането на лабораторни анализи за изготвяне на протоколи от изследване на пестицидни остатъци, с оглед оценка на ефективността на изчистване на техниката за третиране. Посочено е, че тестовете се провеждат трикратно и резултатите се усредняват.

6. Кодова система на ЕРРО

Секретариатът на ЕРРО ръководи, поддържа и развива кодовата система на ЕРРО, обхващаща организми, свързани със земеделието и защитата на растенията: културни и диви растения, плевели, вредители и патогени. Тази система представлява комбинация от букви или цифри, формиращи уникални кодове за въвеждане в компютърна база данни, посредством която се улеснява управлението на наименованията на различните таксономични единици. Беше разгледан Дневния ред за предстоящата съвместна работна среща на *Ad hoc* панела, относно хармонизирането на данните в кодовата система.

12.03.2014 год.

Изготвил:

д-р Ирена Богоева,
гл. експерт в Д-я „Оценка на риска“,
Център за оценка на риска